

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานอธิการบดี กองบริหารการวิจัย โทร. ๘๖๔๔

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๑.๓๓ (๑)/ ๕๓๖๕ วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง รายงานการประชุมชี้แจงยุทธศาสตร์การวิจัยพื้นที่สูง (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) และกรอบการวิจัยพื้นที่สูง
ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

เรียน อธิการบดี

อ้างถึง หนังสือ ที่ วช ๐๐๐๓/วช๕๔๙ ลว ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ เรื่อง ขอเชิญประชุมชี้แจง
ยุทธศาสตร์การวิจัยพื้นที่สูง (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) และกรอบการวิจัยพื้นที่สูงปีงบประมาณ ๒๕๕๖ อธิการบดีได้
มอบหมายให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมประชุม เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ ณ โรงแรมฮอติเดย์ อินน์ จ.เชียงใหม่ นั้น
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้ชี้แจงรายละเอียดการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ดังนี้

๑. ชี้แจงยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ด้านพื้นที่สูง (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ซึ่งครอบคลุมจังหวัด
ในเขตภาคเหนือตอนล่าง คือ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และอุทัยธานี (ดัง
เอกสารแนบ ๑)
๒. ประกาศกรอบงานวิจัย แผนงานวิจัยเกษตรพื้นที่สูง ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เพื่อใช้เป็นกรอบ
ในการพิจารณาการสนับสนุนโครงการวิจัยด้านเกษตรพื้นที่สูง โดยแบ่งเป็น การวิจัยแบบ
กำหนดหัวเรื่อง และชุดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงแบบบูรณาการใน
เชิงลุ่มน้ำ (ดังเอกสารแนบ ๒)
๓. การประชุมดังกล่าวมีการบรรยายพิเศษ เสวนากลุ่ม จากตัวแทน วช., มุลินธิโครงการหลวง,
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ,สวก. และคณะทำงานจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยพื้นที่สูง
(ปฏิญญาเชียงใหม่) ตลอดจนการบรรยายพิเศษ เรื่อง เทคนิคการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย
ให้โดนใจกรรมการ โดย นางสุนันทา สมพงษ์ ผอ.ภารกิจโครงการฯ วช. และการนำเสนอ
ตัวอย่างการดำเนินงานวิจัยในกลุ่มต่างๆ (ดังเอกสารแนบ ๓)
๔. การดำเนินการดังกล่าว วช.ได้มอบให้ สวก.พิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย ในวงเงิน ๓๐ ลบ.
โดยเปิดรับข้อเสนอ ถึงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ รายละเอียดดังปรากฏใน
<http://nrct.go.th/th/>

ทั้งนี้ กองบริหารการวิจัย จักดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ ประสานนักวิจัยในมหาวิทยาลัยนเรศวร
และเครือข่ายวิจัยภาคเหนือตอนล่าง เพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการฯ ส่งในระบบ NRPM ตามกำหนด ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

อ.วิทย์ งาม

ผอ.กองบริหารการวิจัย

ผอ.กองบริหารการวิจัย

ผอ.กองบริหารการวิจัย

ผอ.กองบริหารการวิจัย

ส.วิ

(นางสาวสิริกิต ชูแก้ว)

ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติด้านพื้นที่สูง (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

๑. บทนำ

พื้นที่สูงหมายความว่าพื้นที่ที่เป็นที่อยู่ของชาวเขาเผ่าต่างๆ ถึงแม้ปัจจุบันจะเรียกว่าเป็นชาวไทยภูเขาหรือประชากรบนพื้นที่สูงก็ตาม แต่ประชากรส่วนใหญ่ก็ยังเป็นชนเผ่าอยู่ดี พื้นที่สูงเป็นที่ตั้งบ้านเรือนและที่ทำกินที่มีความลาดชัน โดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ ๓๕ หรือมีความสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๕๐๐ เมตรขึ้นไป พื้นที่สูงในประเทศไทยครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๖๗.๒๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๓ ของพื้นที่ ๒๐ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำพูน แพร่ น่าน ลำปาง ตาก เพชรบูรณ์ พิษณุโลก เลย สุโขทัย กำแพงเพชร กาญจนบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และเพชรบุรี พื้นที่ตั้งชุมชนบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ประมาณร้อยละ ๘๘ ของหมู่บ้านมีการคมนาคมยากลำบาก ทำให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปดำเนินงานบนพื้นที่สูงได้ไม่ทั่วถึง นอกจากนี้พื้นที่สูงยังคงมีปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย และการบุกรุกทำลายป่าอย่างต่อเนื่อง

ประชากรบนพื้นที่สูงประกอบด้วย ชาวเขาเผ่าต่างๆ ๑๕ เผ่า มีจำนวนประชากร ๙๖๔,๙๑๖ (จากรายงานสำรวจประชากรเชิงลึก พ.ศ.๒๕๕๑) อาศัยกระจุกกระจายอยู่ในหมู่บ้านทั้งหมด ๓,๘๒๙ กลุ่มบ้านใน ๒๐ จังหวัด โดยส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในจังหวัดภาคเหนือ ๑๓ จังหวัด จำนวน ๘๕๑,๒๘๒ คน หรือร้อยละ ๘๘.๒๒ ของประชากรชาวเขาทั้งประเทศ โดยจังหวัดเชียงใหม่ มีชาวเขามากที่สุด จำนวน ๒๔๔,๒๙๑ คน (ร้อยละ ๒๕.๓๑) รองลงมา คือ จังหวัดตาก และจังหวัดเชียงราย มีจำนวน ๑๓๐,๐๖๕ คน และ ๑๓๐,๐๕๔ คน ตามลำดับ (ร้อยละ ๑๓.๔๗)

ตลอดเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่องโดยในช่วง พ.ศ. ๒๔๙๘-๒๕๑๒ รัฐให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง มองปัญหาชาวเขาในฐานะชนกลุ่มน้อย ซึ่งหน่วยงานหลักที่ดำเนินการ คือ ตำรวจตระเวนชายแดน และกรมประชาสัมพันธ์ และต่อมา พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๓๔ เน้นการแก้ไขปัญหาการปลูกฝิ่น ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงเป็นหลัก ต่อมาจึงเน้นการพัฒนาในเชิงบูรณาการมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพื้นที่สูงยังคงมีปัญหาที่จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง สภาพปัญหาของพื้นที่สูง อาจจำแนกได้หลายลักษณะ ได้แก่

๑) ประชากรบนพื้นที่สูงทั่วไปมีสภาพยากจน จากการสำรวจเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเกษตรที่สูงในภาคเหนือตอนบน ๙ จังหวัด โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ พบว่า เกษตรกรทั่วไปมีรายได้เฉลี่ยเพียงปีละ ๓๑,๑๒๖ บาทต่อครัวเรือน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรายได้ของเกษตรกรในภาคเหนือกว่าเท่าตัว (๖๙,๓๗๓ บาทต่อครัวเรือนต่อปี) สาเหตุสำคัญเกิดจากเกษตรกรสร้างผลผลิตได้น้อย ต้นทุนการผลิตสูง ในขณะที่ราคาผลผลิตค่อนข้างต่ำและค่อนข้างผันผวน นอกจากนี้เกษตรกรยังมีช่องทางการตลาดน้อย และไม่มีโอกาสสร้างรายได้นอกภาคการเกษตรเท่าที่ควร

๒) มีระบบการผลิตที่ใช้สารเคมีเกษตรอย่างไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีเกษตร เกิดการตกค้างทั้งในผลผลิตและในสิ่งแวดล้อมทั้งดินและน้ำ สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องมาจากเกษตรกรบนพื้นที่สูงยังขาดความรู้และทักษะในการเพาะปลูกที่เหมาะสม และส่งผลกระทบต่อระบบทรัพยากรน้ำและผู้ที่อยู่อาศัยบนพื้นที่ราบด้วย

๓) พื้นที่ทำกินเสื่อมโทรม พื้นที่ทำการเกษตร ร้อยละ ๙๖.๔๘ ของพื้นที่สูงใน ๑๒ จังหวัดของภาคเหนือ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก ทำให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายหน้าดิน โดยเฉพาะในระบบการทำเกษตรแบบตัดและเผา ที่เปิดหน้าดินโล่งรับแรงปะทะกับ เม็ดฝนโดยตรง และไม่มีระบบชะลอการไหลของน้ำฝนที่ไหลบ่าไปตามความลาดชัน หน้าดินที่ถูกชะล้างไปทุกปีทำให้พื้นที่เกษตรเหลือแต่ดินชั้นล่างที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเป็นดินปนหิน

๔) ปัญหาการบุกรุกเพื่อหาพื้นที่ทำกินใหม่ สาเหตุเกิดจากการที่ผลผลิตต่อพื้นที่ต่ำลง ข้าวและอาหารที่ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค หรือผลผลิตที่ได้ไม่พอสำหรับขายเป็นรายได้เลี้ยงครอบครัว จึงต้องเพิ่มผลผลิตโดยเพิ่มพื้นที่ปลูก นอกจากนี้ยังเกิดจากการเพิ่มขึ้นของประชากรในครัวเรือน การอพยพเข้ามาของประชากรจากนอกประเทศและจากพื้นที่ราบของประเทศไทย ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ

๕) ความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะระหว่างชุมชนบนพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่ท้ายน้ำรวมถึงความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชน เนื่องจากต่างมีจุดยืนและมุมมองการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติต่างกัน ทั้งทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ โดยร้อยละ ๗๗.๗๔ ของครัวเรือนเกษตรกรบนพื้นที่สูงใน ๑๒ จังหวัด ยังอาศัยการตัดไม้เพื่อการใช้ประโยชน์ในครัวเรือน

๖) ปัญหาด้านสังคมในอนาคต ชุมชนชาวเขาอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจาย และมีวัฒนธรรมเฉพาะ อาศัยกฎระเบียบชุมชน และความเชื่อทางศาสนาเป็นกรอบการดำรงชีวิต และการสร้างความสงบสุขในสังคม ลักษณะเช่นนี้ทำให้ชุมชนมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงน้อย ปัจจุบันสังคมของชุมชนชาวเขาเปิดสู่สังคมภายนอกมากขึ้น ทำให้มีความล่อแหลมต่อปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาเยาวชน การขาดจิตสำนึกต่อสังคม การแพร่ระบาดของยาเสพติด โรคเอดส์ รวมทั้งปัญหาด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน ขณะเดียวกันเยาวชนบนพื้นที่สูงมีแนวโน้มที่จะอพยพไปประกอบอาชีพในเมืองมากขึ้น ทำให้ขาดแคลนแรงงานในชุมชน

ปัญหาพื้นที่สูงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข มีความจำเป็นต้องคำนึงถึงอย่างถี่ถ้วนในการวางแผนพัฒนาอย่างบูรณาการ จึงมีหลายหน่วยงานเกิดขึ้นเพื่อเป็นเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่สูง พื้นที่สูงเป็นแหล่งกำเนิดของพืชพรรณธรรมชาติที่หลากหลาย มีภูมิทัศน์และทิวทัศน์ตามธรรมชาติที่สวยงาม ถือเป็นทุนทางธรรมชาติที่สามารถนำมาใช้เป็นช่องทางการพัฒนาที่นำไปสู่การสร้างคุณค่าได้มากมาย นอกจากนี้พื้นที่สูงยังเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชนเผ่าต่างๆ และมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่จัดเป็นทุนทางสังคมที่มีมูลค่า นอกจากนี้ พื้นที่สูงยังมีโครงการหลวงที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จทั้งในการปลูกพืชทดแทนฝิ่น การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขา และการฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแหล่งรวมของทุนที่เป็นองค์ความรู้ของการพัฒนาพื้นที่สูงที่สำคัญของประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่สูงมีความเปราะบางและเสื่อมโทรมได้ง่าย โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ในขณะที่ชุมชนมีหลากหลายเผ่าพันธุ์ มีความเชื่อและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน รวมทั้งส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาน้อย ทำให้กระบวนการพัฒนาเป็นไปด้วยความยากลำบาก ประกอบกับมีการเพิ่ม ของประชากรอยู่ในอัตราสูง และมีการอพยพเข้ามาเพิ่มจากพื้นที่ภายนอกประเทศอีกด้วย ทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกป่าและการแย่งชิงทรัพยากรรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ

สำหรับในการพัฒนาพื้นที่สูงจะเห็นได้ว่ายังมีโอกาสอีกมากที่จะทำให้การพัฒนาประสบความสำเร็จต่อไปได้อีก ได้แก่

๑) การที่ประชาชนและรัฐให้ความสำคัญกับนโยบายที่จะส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้จากโครงการหลวงและโครงการตามแนวพระราชดำริต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๒) มีกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการได้รับความร่วมมือจากชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งฟื้นฟูเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

๓) มีกระแสความนิยมในการบริโภคอาหารที่มีความปลอดภัยและอาหารสุขภาพเพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศ ทำให้เปิดโอกาสในการขยายตลาดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอาหารปลอดภัย และอาหารสุขภาพที่ผลิตจากความหลากหลายของพืชพรรณบนพื้นที่สูงได้อีกมาก

๔) ในขณะที่เดียวกันจากความสำเร็จในการปลูกพืชทดแทนฝิ่นจนเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศที่มีสภาพพื้นที่ภูเขาและมีปัญหาการปลูกพืชเสพติดเช่นเดียวกัน ทำให้มีความสนใจจากหลายหน่วยงานและจากหลายประเทศที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากบทเรียนแห่งความสำเร็จของโครงการหลวงในลักษณะการร่วมเป็นภาคีในการพัฒนาพื้นที่สูง รวมทั้งการปลูกพืชทดแทนพืชเสพติด ซึ่งจะเป็นโอกาสของประเทศไทยที่จะสามารถพัฒนาขีดความสามารถโดยกระบวนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในระดับนานาชาติได้

ข้อจำกัด การดำเนินงานพัฒนาพื้นที่สูงจะต้องคำนึงถึง และต้องให้ความสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาอีกหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำหนดนโยบายการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการกำหนดเขตที่ดิน ป่าไม้ และพื้นที่ทำกินที่ยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของภูมิสังคมของชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างแท้จริง ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งจากการปฏิบัติตามนโยบายและข้อกฎหมายดังกล่าว นอกจากนั้นการพัฒนาบนพื้นที่สูงยังต้องคำนึงถึงความละเอียดอ่อนของปัญหาด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน ควบคู่ไปกับการสร้างความสมดุลของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมๆ กัน ปัจจุบันมีผลผลิตพืชเขตหนาวที่นำเข้าเพิ่มขึ้นตามข้อตกลงเขตการค้าเสรี ซึ่งส่งผลกระทบต่อการตลาดของผลิตผลของเกษตรกรบนพื้นที่สูง ทำให้รายได้ลดลงและอาจก่อให้เกิดการหวนกลับไปสู่การลักลอบปลูกพืชเสพติดเช่นเดิม นอกจากนี้ระบบฐานข้อมูลบนพื้นที่สูงที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุม และไม่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ทำให้การวางแผนและการกำหนดมาตรการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง และขาดประสิทธิภาพ

พื้นที่สูงมีลักษณะเฉพาะ ทั้งด้านภูมิศาสตร์ พืชศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวัฒนธรรม เดิมซึ่งโครงการหลวงได้เข้าไปทำงานกว่า ๔๐ ปี โดยมีงานวิจัยเป็นกลไกที่ผลักดันให้ประสบความสำเร็จ และปัจจุบันมีหน่วยงานที่ตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลและบูรณาการการพัฒนาพื้นที่สูงโดยตรง ได้แก่สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ซึ่งต้องมีการผนึกกำลังในการบูรณาการงานร่วมกันหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยจากการหารือร่วมของหน่วยงานเครือข่ายด้านการวิจัยได้เห็นชอบให้มีความร่วมมือด้านการวิจัยร่วมกันในการใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่สูง โดยบูรณาการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยอย่างเป็นเอกภาพทั้งหน่วยงานวิจัย นักวิจัย และงบประมาณสนับสนุนการวิจัย เพื่อให้มีการดำเนินงานร่วมกัน และขับเคลื่อนไปอย่างมีทิศทาง โดยยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นพื้นที่สูงที่จัดทำขึ้นจะเป็นการบูรณาการงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนร่วมกันจะได้ครอบคลุมปัญหาและการพัฒนารอบด้านอย่างครบถ้วน

๒. วิสัยทัศน์การวิจัยรายประเด็นพื้นที่สูง (Vision)

ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชน และประชากรบนพื้นที่สูง ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ รวมทั้งอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และทุนของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

๓. พันธกิจการวิจัยรายประเด็นพื้นที่สูง (Mission)

๑. ประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนให้เกิดการบูรณาการงานวิจัยที่มุ่งสู่การพัฒนาประชากรบนพื้นที่สูงให้มีความเป็นอยู่ที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีการวิจัยต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. สร้างการมีส่วนร่วมของประชากรในพื้นที่ในการวิจัย เพื่อประโยชน์การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในการลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ครัวเรือน รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในการทดสอบวิจัยด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อการรักษากันรักษาวัฒนธรรม และวางแผนในทรัพยากรธรรมชาติ

๓. มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาของประชากรบนพื้นที่สูงและพื้นที่ลุ่มน้ำ ที่มีปัญหารุนแรงด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นพื้นที่ต้นแบบของการพัฒนา

๔. มุ่งเน้นการวิจัยประยุกต์ที่ดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จริง ด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับเงื่อนไขภูมิสังคม สภาพพื้นที่วิกฤต การแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และการแข่งขันในเศรษฐกิจโลก

๔. ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นพื้นที่สูง (Research Strategies)

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๑ การวิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจประชากรบนพื้นที่สูงให้มีความเป็นอยู่ที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจฐานความรู้

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๒ การวิจัยที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชากรบนพื้นที่สูงเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง สังคมที่ดี และร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๓ การวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงแบบบูรณาการในเชิงลุ่มน้ำ

๕. เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นพื้นที่สูง (Research Strategies Goals)

เป้าประสงค์หลักของยุทธศาสตร์ : ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นพื้นที่สูงจัดทำขึ้นบนความร่วมมือของหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งหวังให้การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาของประชากรบนพื้นที่สูงทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑. ประชากรบนพื้นที่สูงมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี มีสังคมที่เข้มแข็ง ภายใต้อาณัติหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ประชากรบนพื้นที่สูง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ ผู้นำชุมชน หัวหน้าครอบครัว และเยาวชนมีส่วนร่วมสำคัญในการดำเนินการวิจัยและเป็นผู้ดำเนินการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ รวมทั้งเทคโนโลยีเพื่อให้เศรษฐกิจและสังคมบนพื้นที่สูงดีขึ้น และมีส่วนร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓. มีพื้นที่สูงต้นแบบที่ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยในการแก้ไขปัญหาของประชากร ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การวิจัยเพื่อพัฒนาประชากรบนพื้นที่สูงให้มีความเป็นอยู่ที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจฐานความรู้

เป้าหมาย : ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อให้ประชากรบนพื้นที่สูงมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี มีสังคมที่เข้มแข็ง ภายใต้อาณัติหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการวิจัยต่อยอดเพื่อใช้ประโยชน์จาก

ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้โดยประชากรในท้องถิ่นเอง

แผนงานวิจัย ประกอบด้วย

- แผนงานวิจัยที่ ๑** แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- แผนงานวิจัยที่ ๒** แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนาร่องในธุรกิจที่เป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ต่อยอดภูมิปัญญาของชุมชน
- แผนงานวิจัยที่ ๓** แผนงานวิจัยเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการตลาดและการสื่อสารในประชาคมโลก ด้วยระบบห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) โลจิสติกส์สำหรับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ชุมชนบนพื้นที่สูง รวมทั้งธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- แผนงานวิจัยที่ ๔** แผนงานวิจัยต่อยอดภูมิปัญญาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชนบนพื้นที่สูงด้านอาหาร ยาสมุนไพร และพลังงานชีวภาพ โดยพัฒนาต่อยอดไปสู่เศรษฐกิจของชาติ
- แผนงานวิจัยที่ ๕** แผนงานวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ที่มีศักยภาพในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูงที่เปลี่ยนแปลงไป

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๒ การวิจัยที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชากรบนพื้นที่สูง เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง สังคมที่ดี และร่วมอนุรักษ์ พันธุ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า

เป้าหมาย : ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยที่สร้างการมีส่วนร่วมในการวิจัยของประชากรในพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวทางบริหารจัดการสังคมบนพื้นที่สูงให้ดีขึ้น และมีส่วนร่วมอนุรักษ์ พันธุ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนช่วยลดปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติ

แผนงานวิจัย ประกอบด้วย

- แผนงานวิจัยที่ ๑** แผนงานวิจัยการจัดการองค์ความรู้ และการสร้างกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (ดินน้ำ และป่าไม้) อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยลดปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติ
- แผนงานวิจัยที่ ๒** แผนงานวิจัยกระบวนการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน หัวหน้าครัวเรือน และเยาวชน ในการจัดการองค์ความรู้กฎระเบียบของชุมชน ทนทางสังคม ทุนมนุษย์ เงินกองทุน และเงินออม รวมทั้งการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
- แผนงานวิจัยที่ ๓** แผนงานวิจัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับการจัดการการศึกษา การเรียนรู้ด้วยตนเองที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในท้องถิ่น และการจัดการสาธารณสุขที่เหมาะสมกับบริบทของภูมิสังคมและชุมชน
- แผนงานวิจัยที่ ๔** แผนงานวิจัยกระบวนการปรับตัวของสังคม และการพัฒนานโยบายขององค์กรส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของประชากร ภาคีเครือข่าย การสร้าง

ความเข้าใจและการปรับปรุงกฎระเบียบของหน่วยงานรัฐในส่วนกลาง
และในพื้นที่

แผนงานวิจัยที่ ๕ แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการปัญหามลพิษ เช่น การจัดการขยะ
ปัญหามอกควัน ปัญหาระเคมิเกษตรตกค้าง ปัญหาน้ำเสีย

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๓ การวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงแบบบูรณาการในเชิงลุ่มน้ำ

เป้าหมาย : มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาของประชากรในพื้นที่สูงและพื้นที่ลุ่มน้ำ
ที่มีปัญหารุนแรงด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นพื้นที่
ต้นแบบการพัฒนาอย่างบูรณาการด้านสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาพื้นที่สูง
อย่างยั่งยืนในเชิงลุ่มน้ำต่อไป

แผนงานวิจัย ประกอบด้วย

แผนงานวิจัยที่ ๑ แผนงานวิจัยเชิงบูรณาการและการมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสังคม
ปัญหาสุขภาพจิต เยาวชน ในเชิงลุ่มน้ำ

แผนงานวิจัยที่ ๒ แผนงานวิจัยเชิงบูรณาการและการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ
ครัวเรือน และเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรเพื่อรองรับนโยบาย CSR และ
PES

แผนงานวิจัยที่ ๓ แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวน้ำฝน และการบริหารจัดการทรัพยากร
น้ำบนพื้นที่สูงแบบบูรณาการและมีมีส่วนร่วมของชุมชน

แผนงานวิจัยที่ ๔ แผนงานวิจัยเพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า การอนุรักษ์ ป่าพื้นที่สูง
ป่าไม้ที่ถูกทำลาย การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง และ
การส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง

แผนงานวิจัยที่ ๕ แผนงานวิจัยในการแก้ไขปัญหาดินเสื่อมสภาพ และการชะพังทลายของ
หน้าดิน

๖. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของยุทธศาสตร์การวิจัย

๑. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาด้านพื้นที่สูงอย่างจริงจัง จัดสรรงบประมาณ
เพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอและเหมาะสม

๒. หน่วยงานบริหารงานวิจัยมีการบริหารงบประมาณเพื่อการวิจัยพื้นที่สูงอย่างมีเอกภาพและ
มีประสิทธิภาพ

๓. หน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีการประสานความร่วมมือบูรณาการการดำเนินการวิจัยภายใต้
ยุทธศาสตร์การวิจัยเดียวกันอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาด้านพื้นที่สูง มีการประสานความร่วมมือ
นำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านพื้นที่สูงอย่างจริงจัง

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน). (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

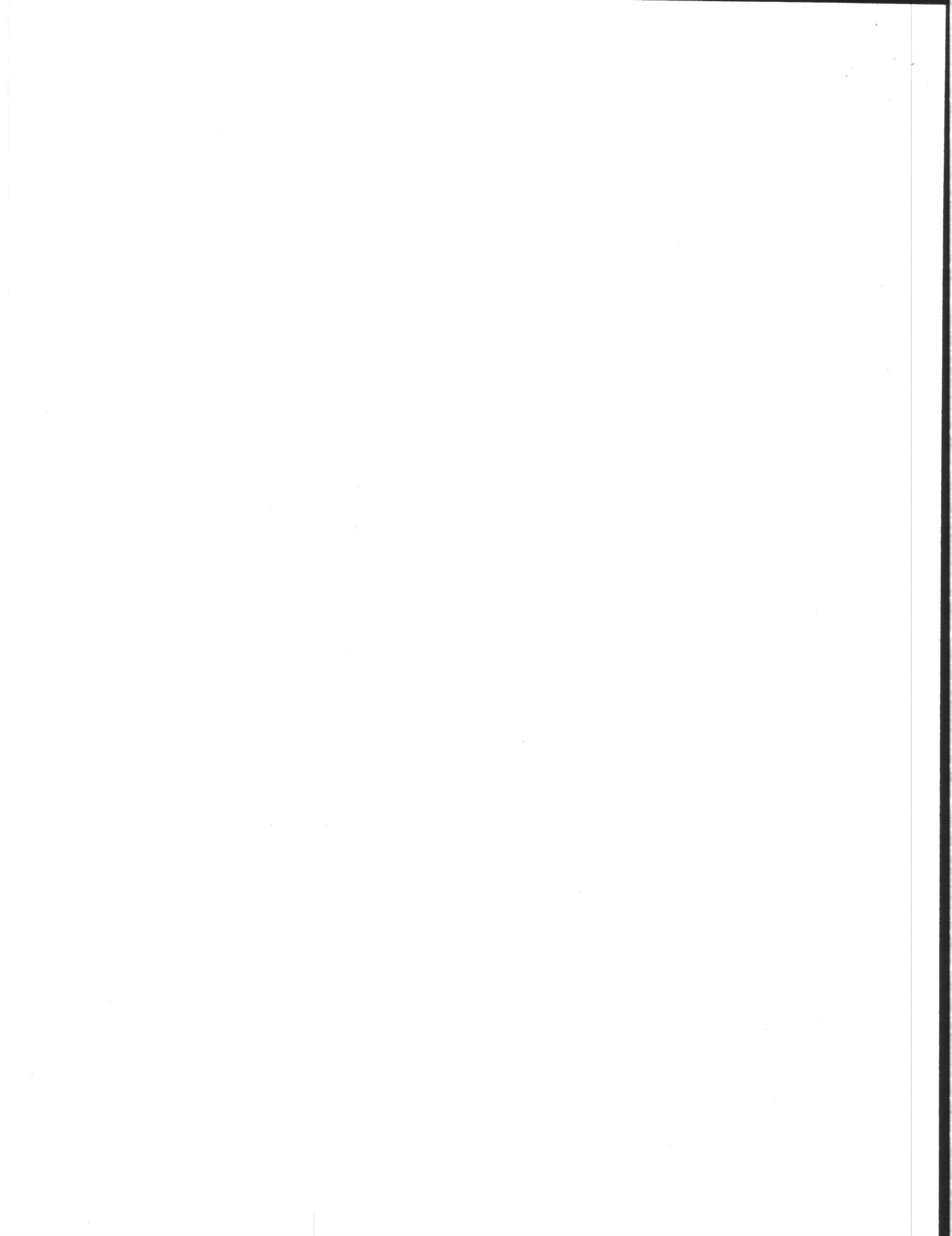
มูลนิธิโครงการหลวง. แผนแม่บทงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน). แผนแม่บทศูนย์พัฒนาโครงการหลวงระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

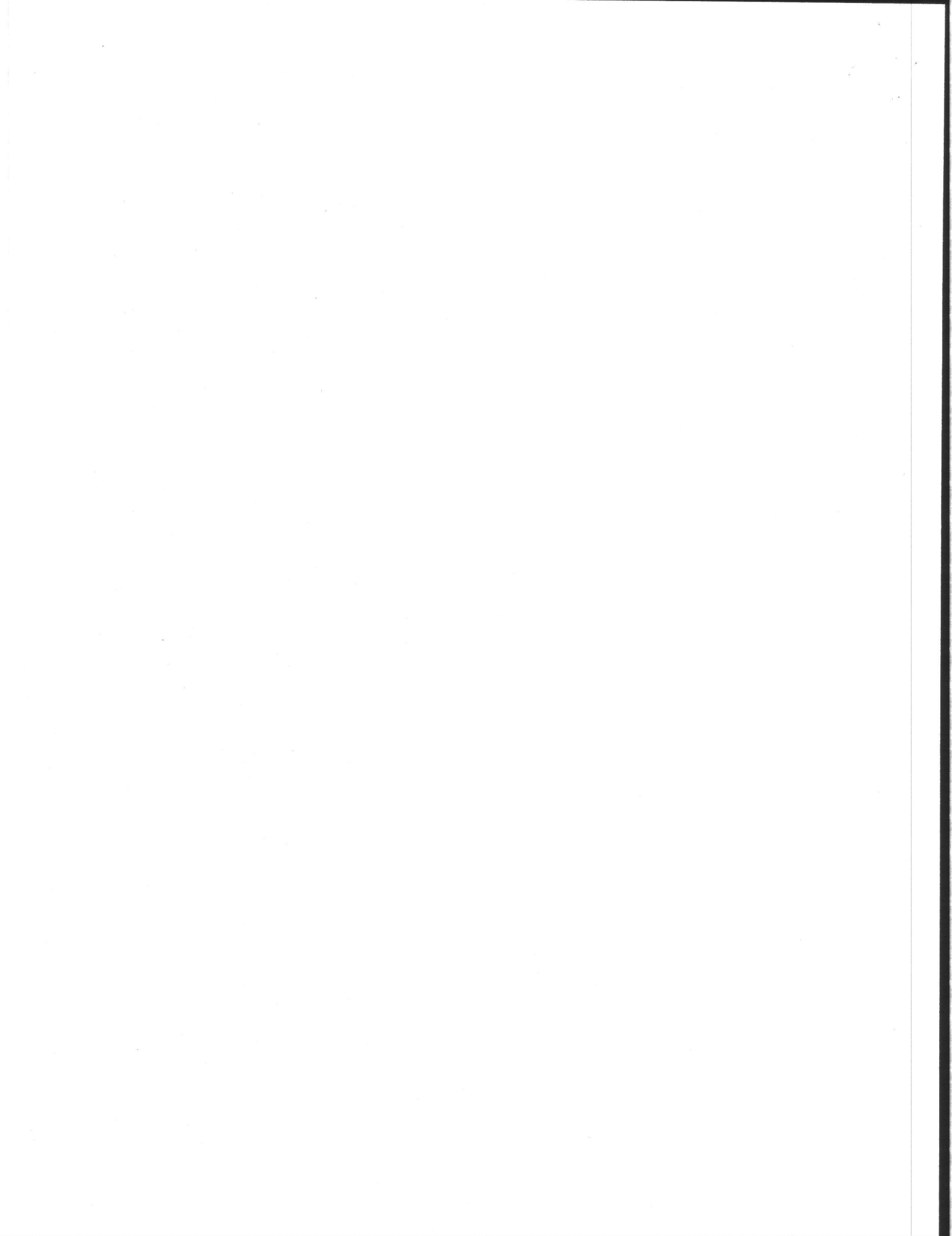
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน). ยุทธศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้. แม่โจ้โพลล์ ฉบับที่ ๒๖ ประจำวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔

สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. รายงานการประชุมความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ และสัตว์ป่า “ความก้าวหน้าของผลงานวิจัย และกิจกรรมปี ๒๕๕๘” เมื่อวันที่ ๒๑-๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๘

חכמה

ตารางยุทธศาสตร์และแผนแม่บทพื้นที่สูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทบาทวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	มูลนิธิโครงการหลวง
<p style="text-align: center;">แผนยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙</p>	<p style="text-align: center;">แผนแม่บทงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)</p>
<p>แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้เป็นแผนหลักของการพัฒนาพื้นที่สูงของประเทศในระยะ ๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การพัฒนาที่สูงของประเทศไทยมีทิศทางและบูรณาการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมทั้งตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนาประเทศและความต้องการของชุมชนบนพื้นที่สูงตลอดจนภาคีร่วมพัฒนาที่เกี่ยวข้อง</p> <p>การพัฒนาอย่างสมดุลและมีบูรณาการในสามมิติ คือ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางหลักในการบรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น โดยมียุทธศาสตร์ ๔ ด้านประกอบด้วย</p> <p>๑. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการพื้นที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาชุมชน กลยุทธ์ ๔ ด้านของยุทธศาสตร์นี้ประกอบด้วย</p> <p>๑.๑ สนับสนุนให้แต่ละชุมชนบนพื้นที่สูงมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของตนเอง</p> <p>๑.๒ เสริมสร้างให้ชุมชนมีการบริหารจัดการในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล</p> <p>๑.๓ ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีการรวมกลุ่มรวมพลังกันอย่างเข้มแข็งในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและเพื่อสาธารณะประโยชน์</p> <p>๑.๔ สนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาบนพื้นที่สูงอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิผล</p> <p>๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจที่สมดุลบนพื้นที่สูง เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความมั่นคงในอาชีพและรายได้ โดยพิจารณาครอบคลุมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจระดับครัวเรือนและการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน ทั้งนี้</p>	<p>มูลนิธิโครงการหลวงได้จัดทำแผนแม่บทงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ</p> <p>๑. เป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินการวิจัยและพัฒนาอย่างครบวงจรทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ สังคม เพื่อความยั่งยืนบนพื้นที่สูง</p> <p>๒. สร้างเครือข่ายพันธมิตรการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้สามารถเห็นแนวทางการทำงานวิจัยและพัฒนาาร่วมกัน</p> <p>๓. เป็นประโยชน์ในการติดตาม ประเมินผลการทำงานและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>ซึ่งมีสาระสำคัญของแผนแม่บทงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ประกอบด้วย ๕ แผนยุทธศาสตร์งานวิจัย ได้แก่</p> <p>๑. ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการผลิตที่คำนึงถึงภูมิสังคมและแข่งขันได้ มีแนวทางดังนี้</p> <p>๑.๑ การผลิตพืชตามความต้องการของตลาด การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสิ่งแวดล้อม</p> <p>๑.๒ การรักษาความเป็นผู้นำในการผลิตสิ่งปลูกใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่</p> <p>๑.๓ การเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการผลิตตามศักยภาพของพื้นที่ภายใต้ต้นทุนที่เหมาะสมแบบบูรณาการ</p> <p>๑.๔ การปรับตัวของการผลิตในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง</p> <p>๑.๕ การสร้างระบบการผลิตที่มีมาตรฐาน คุณภาพความปลอดภัย รักษาสิ่งแวดล้อม และประหยัดพลังงาน</p> <p>๑.๖ การสร้างระบบฐานข้อมูลและองค์ความรู้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มี</p>

กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	มูลนิธิโครงการหลวง
<p>แผนยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙</p>	<p>แผนแม่บทงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)</p>
<p>กลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือนมี ๒ ด้าน คือ</p> <p>๒.๑ การลดค่าใช้จ่ายของครัวเรือน โดยส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อจำแนกและลดค่าใช้จ่ายที่ไม่มีความจำเป็น หรือลดภาระจากหนี้สินและดอกเบี้ย</p> <p>๒.๒ การเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน โดยประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากประสบการณ์และบทเรียนของโครงการหลวงตลอดจนผลการวิจัยต่างๆ ทั้งของสถาบันฯ และภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ การเพิ่มทางเลือกอาชีพ ตลอดจนการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกิจการของครัวเรือน การพัฒนาการตลาดและระบบโลจิสติกส์</p> <p>๒.๓ การเพิ่มความมั่นคงและทุนสะสมของชุมชนรูปแบบต่างๆ เช่น กองทุน ธนาคารข้าว สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ธุรกรรมและส่วนเกินทางเศรษฐกิจได้ตกอยู่กับชุมชนให้มากที่สุด</p> <p>๒.๔ การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด เพราะการพัฒนาเศรษฐกิจโดยทั่วไปไม่อาจกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงจำเป็นที่ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจจะต้องให้ความสนใจช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนของตนเอง</p> <p>๓. ยุทธศาสตร์การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง เพื่อให้พื้นที่สูงซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญของประเทศมีความอุดมสมบูรณ์และสามารถรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย กลยุทธ์ ๕ ด้าน ดังนี้</p> <p>๓.๑ กำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อจำแนกให้ชัดเจนระหว่างพื้นที่ทำกินของประชาชนและพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์</p> <p>๓.๒ อนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่การเกษตรด้วยมาตรการต่างๆ เพื่อเป็นแปลงเกษตรยั่งยืน เช่น ทำแนวระดับปลูกหญ้าแฝกปลูกไม้ยืนต้นทำเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น</p>	<p>ประสิทธิภาพ</p> <p>๒. ยุทธศาสตร์การสร้างระบบงานด้านการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทาง ดังนี้</p> <p>๒.๑ การประเมินสภาพแวดล้อมทางการตลาด (จุลภาค/มหภาค) เพื่อกำหนดแนวทางการตลาดและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต</p> <p>๒.๒ กำหนดทิศทางส่วนประสมทางการตลาด (ผลิตภัณฑ์/ช่องทางการจำหน่าย/สถานที่การส่งเสริมการตลาด) เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม</p> <p>๒.๓ พัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารจัดการงานด้านการตลาดให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>๓. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีแนวทาง ดังนี้</p> <p>๓.๑ การรวบรวมองค์ความรู้ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ ป่าไม้) เพื่อการบริหารจัดการสู่การถ่ายทอดองค์ความรู้</p> <p>๓.๒ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมเพื่อการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการปรับปรุงประสิทธิภาพ ให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นที่สูง</p> <p>๓.๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ใช้ประโยชน์ทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนอย่างมีส่วนร่วม</p> <p>๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและชุมชนสู่สังคมของการเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง มีแนวทาง ดังนี้</p> <p>๔.๑ การรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านสังคมเพื่อการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง</p> <p>๔.๒ การพัฒนาชุมชนภายในบริบทของพื้นที่ และการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๔.๓ การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนบนพื้นที่สูงเพื่อการพึ่งพาตนเอง</p> <p>๔.๔ การสร้างเครือข่ายชุมชนวิจัยเพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง</p>

กรอบแนวคิดและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	มูลนิธิโครงการหลวง
<p>แผนยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙</p>	<p>แผนแม่บทงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)</p>
<p>๓.๓ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำ ด้วยกระบวนการป้องกัน อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้</p> <p>๓.๔ จัดการขยะครัวเรือนและเศษวัสดุเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยเน้นทั้งการพัฒนากระบวนการจัดการขยะที่ถูกต้องและวินัยของประชาชนด้วยหลัก 3Rs คือ ลดขยะ นำกลับมาใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่รวมทั้งละเว้นการเผา</p> <p>๓.๕ เตรียมพร้อมรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ โดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของทุกภาคส่วน พร้อมทั้งการเตรียมการและการเตือนภัย</p> <p>๔. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริการจัดการสถาบันฯ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการประสานงานการพัฒนาที่สูงของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งนับเป็นหัวใจของความสำเร็จในการพัฒนาที่สูงของประเทศ กลยุทธ์ ๕ ด้าน ดังนี้</p> <p>๔.๑ การบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ทำให้มีบุคลากรที่มีความสามารถปฏิบัติงานได้ตามหน้าที่ รวมทั้งสามารถสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาพื้นที่สูงได้อย่างต่อเนื่อง ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร การจัดบุคลากรลงตำแหน่ง การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การจัดระบบสวัสดิการ การสร้างขวัญกำลังใจ การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการทำงาน</p> <p>๔.๒ การบริหารจัดการเงินและงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้องโปร่งใสตรวจสอบได้ และมีความคล่องตัวในการแสวงหาและการใช้จ่ายเงินรายได้</p> <p>๔.๓ ปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความชัดเจน คล่องตัว และมีธรรมาภิบาล โดยการทบทวนระเบียบให้เหมาะสมกับการเป็นองค์การมหาชน จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน พัฒนาระบบ KPI ร่วมเพื่อนำการทำงานเป็นทีม พัฒนาระบบควบคุมมาตรฐาน และประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๔.๔ ปรับปรุงระบบสารสนเทศและการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ เพื่อความประหยัดสะดวกรวดเร็วในการ</p>	<p>๕. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการองค์กรแบบบูรณาการ มีแนวทาง ดังนี้</p> <p>๕.๑ การกำหนดแผนการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงานตามยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์</p> <p>๕.๒ การจัดการองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพบุคลากรโครงการหลวง</p>

สถานที่วิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์กรมหาชน)	กลยุทธ์โครงการ
<p align="center">แผนยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙</p>	<p align="center">แผนแม่บทงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)</p>
<p>จัดการองค์ความรู้และการสื่อสารขององค์กร การบริหารจัดการระบบข้อมูล ตลอดจนการติดตามและประเมินผล</p> <p>๔.๕ การบริหารยุทธศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดบทบาทและแนวทางที่ชัดเจนของสถาบันฯ ในการพัฒนาที่สูง การติดตามประสานงานให้การนำแผนสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างสอดคล้องมีบูรณาการและมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่หรือช่วงเวลา</p>	

กรอบงานวิจัย แผนงานวิจัยเกษตรพื้นที่สูง ปีงบประมาณ 2556

กรอบการวิจัย

1. การวิจัยแบบกำหนดเรื่อง

1.1 การสำรวจ รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลงานวิจัยของหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับ

- การปรับใช้แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนชาวเขา

- การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงผลผลิตและลดความเสี่ยงด้านการตลาดภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก

- การศึกษาเชิงนโยบายการปรับตัวของระบบการผลิตและการตลาดบนพื้นที่สูงเพื่อรองรับการแข่งขันภายใต้กรอบการเชื่อมโยงเศรษฐกิจอาเซียน

1.2 การวิจัยด้านการเกษตรกรรม การจัดการศัตรูพืช วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว และการปรับปรุงพันธุ์ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ผล พืชไร่ และสัตว์ เพื่อการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศบนพื้นที่สูง

1.3 การวิจัยเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดของกาแฟบนพื้นที่สูงเพื่อรองรับความเชื่อมโยงในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

1.4 การวิจัยและพัฒนาเชิงบูรณาการ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตทางการเกษตรบนพื้นที่สูงโครงการหลวงปั่งค่าและสะโงะอย่างยั่งยืน

1.5 การวิจัยแบบบูรณาการเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและกักเก็บน้ำในพื้นที่สูง

1.6 การวิจัยพัฒนาพันธุ์พืชที่มีศักยภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่สูงปั่งค่าและสะโงะ

1.7 การวิจัยพัฒนาพันธุ์สัตว์ที่มีศักยภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่สูงปั่งค่าและสะโงะ

1.8 การวิจัยพัฒนาด้านการแปรรูปพืชบนพื้นที่สูงปั่งค่าและสะโงะเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการตลาดของผลิตภัณฑ์

1.9 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางพันธุ์พืชและจุลินทรีย์ในพื้นที่โครงการหลวงปั่งค่าสะโงะและชุมชนโดยรอบ

1.10 การวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตและวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ วัสดุเพาะเห็ด และประโยชน์อื่นด้านการเกษตร

2. ชุดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงแบบบูรณาการในเชิงลุ่มน้ำ

2.1 การวิจัยเชิงบูรณาการในเชิงลุ่มน้ำย่อยเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของแหล่งอาหารจากข้าว สำหรับเครือข่ายชุมชนในลุ่มน้ำว่า อ.สันติสุข จ.น่าน

2.2 การวิจัยเชิงบูรณาการในระดับลุ่มน้ำย่อยเพื่อพัฒนาต้นแบบระบบการเกษตรที่ส่งเสริมการเก็บรักษาน้ำฝนไว้ในดิน และการลดการชะกร่อนของหน้าดินโดยกระบวนการมีส่วนร่วมในลุ่มน้ำว่า อ.สันติสุข จ.น่าน

2.3 การวิจัยเชิงบูรณาการในระดับลุ่มน้ำย่อยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือนจากการเกษตรนอกภาคการเกษตร และ/หรือ PES เพื่อแก้ไขปัญหาการปลูกพืชเสพติดในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ต้นน้อย อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่

2.4 การวิจัยเชิงบูรณาการในระดับลุ่มน้ำย่อยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือนจากการเกษตรนอกภาคการเกษตร และ/หรือ PES เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ต้นน้อย อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่

2.5 การวิจัยเชิงบูรณาการในระดับลุ่มน้ำย่อยเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควันและน้ำเสียแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย ต.วาวิ อ.แม่สรวย จ.เชียงราย

วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาการสนับสนุนโครงการวิจัยด้านเกษตรพื้นที่สูง

ผลผลิต

1. ได้ข้อมูลเชิงนโยบายเกี่ยวกับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนชาวเขา
2. ได้ข้อมูลเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก
3. ได้ข้อมูลเชิงนโยบายเกี่ยวกับการเชื่อมโยงเศรษฐกิจพอเพียง
4. ผลการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชผัก ไม้ดอก ไม้ผล พืชไร่ และสัตว์ ที่มีศักยภาพในการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศของโลก
5. ผลการวิจัยเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดของกาแฟนพื้นที่สูงเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
6. ผลการวิจัยพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ที่มีศักยภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่สูงปิงค่าและสะเงาะ
7. การวิจัยพัฒนาด้านการแปรรูปพืชบนที่สูงปิงค่าและสะเงาะเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการตลาดของผลิตภัณฑ์
8. การบูรณาการและต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นต้นแบบ ได้แก่ ลุ่มน้ำว่า อ.สันติสุข จ.น่าน พื้นที่ลุ่มน้ำแม่ต้นน้อย อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่, ลุ่มน้ำแม่สรวย ต.วาวิ อ.แม่สรวย จ.เชียงราย